

Zpracoval: Jan Kovář

UČO: 369789

Pojem: Masová kultura

Téma práce: Masová kultura z pohledu socialismu a hodnocení masové kultury

Svoji práci jsem rozdělil do tří částí. V první se budu zabývat samotným pojmem a potřebným vysvětlením, ve druhé části se zmíním o masové kultuře ze socialistického pohledu a nakonec vypíši klady a zápory masové kultury.

Samotný termín:

Pro definici termínu masová kultura, bych rád blíže specifikoval samotný termín masa. Ta je nediferencovaný soubor lidí, který postrádá řád a vazby mezi jednotlivci. Tedy kde se ztrácí osobnost a je vědecky dokázáno, že lidé v této velké skupině jsou náchylnější podlehnout různým názorům, než kdyby každému byly tyto názory předkládány osobně.

„Masová kultura je souhrn informací, hodnot a artefaktů zprostředkovaných masovými médii tak, aby je mohl snadno konzumovat co nejširší okruh příjemců. Kulturní produkty, které nabízí lze charakterizovat jako standardizované a unifikované. Prvotním cílem masové kultury je své publikum pobavit a posloužit k zaplnění jejich volného času. Preferuje méně náročné žánry a podporuje nekritický přístup. Podléhá zákonu nabídky a poptávky.“¹

Se samotným termínem masová kultura souvisí další termín, a to masová společnost. Tento termín je charakterizován pro změny v Evropě a USA a to hlavně v období 19. století, tedy období industrializace, kdy se ve velkém obyvatelé začaly stěhovat do měst. A právě na obyvatelé těchto velkoměst byla použita státní a mezinárodní média. Díky těmto okolnostem se vytvořila masová kultura.

„Podle Slovníku spisovného jazyka českého je medium, množné číslo média, zprostředkující osoba, prostředí, činitel, výplň prostoru nebo látka, ve které je předmět uložen. Může být popisem i pro DVD, knihu, časopis, elektronickou poštu (e-mail), leták, videokazetu, filmové nebo jiné audiovizuální dílo, gramofonovou desku apod.“²

Pro současnou dobu bych vyzdvihl význam internetu. Prakticky se můžeme kdekoliv a kdykoliv na něj připojit a tím můžeme být neustále ovlivňováni masovou kulturou.

---

¹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Masov%C3%A1_kultura

² <http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C3%A9dia>

Masová kultura z pohledu socialismu

Jako jeden ze zdrojů pro tuto práci jsem si vybral socialistický časopis, který byl určený na pomoc lektorům a byl pojmenován *masová kultura a její úloha v soudobém ideologickém boji*. Tento časopis jsem si vybral kvůli faktu, že socialismus velmi hojně využíval propagandu a další média, a právě toto je součástí masové kultury.

Je samozřejmé, že autorka kritizuje západ jako ideologii „konzumu“, která, oproti socialismu, potlačuje lidská práva a občanskou disciplínu. Uvádí, že pro různé skupiny lidí jsou vypracovány různé scénáře. Odsuzuje západ pro zneužití ideologické manipulace a vykořisťování požadavků zábavy ve jménu kapitálového zisku.

Dále uvádí problém násilí a jejich dopady v tamní masové kultuře, obzvláště v oblasti zábavy. Jako důkazy uvádí množství mrtvých a násilných činů za den či týden v médiích. Obzvláště vypichuje díla zaměřená proti komunistům. Zaujalo mě vykreslení Jamese Bonda jako krutého vraha komunistů.

I na západě se našli kritici. Mezi nejzásadovější západní kritiky masové kultury patřila skupina nazvaná jako frankfurtská škola. Jednalo se o skupinu německých intelektuálů, kteří byli napojeni na Ústav pro sociální výzkum, který byl založen roku 1923 ve Frankfurtu nad Mohanem. Tato skupina kritizovala přístup společnosti a fungování jejích institucí. Zakladatelé školy se jmenovali Max a Theodor W. Adorno. Představitelé této školy spojovali masovou kulturu s kulturním průmyslem, tedy masové produkce zboží určeného ke spotřebě ve volném čase, která je ovšem využita k prosazení na trhu a kumulace zisku.

Na konci autorka uvádí masovou kulturu na západě jako zlou, zatímco socialistická kultura je vykreslována jako charakterní a kladná, která vyjadřuje sociální a ideologickou podstatu socialistického společenského systému.

Hodnocení masové kultury:

Mezi pozitivní věci na masové kultuře se dá zahrnout dostupnost rychlého šíření informací. Pro naši současnou společnost a je to velmi důležité a přímo závisejí na tom lidské životy. Jako příklad uvedu různé živelné pohromy či teroristické činy. Další výhodou je její snadná dostupnost. Samozřejmě za předpokladu, že máme přístup k různým formám médií. Masová kultura se dá využít k výchově a vzdělávání. Ať už to jsou vzdělávací pořady, knihy, odborné články a podobné vzdělávací dokumenty. Nedílnou součástí společenského života je i zábava. Ta je velmi často rozšiřována v rámci masové kultury.

Do negativ zařazuji likvidaci individuality. Jelikož masová kultura nedává podmět k vlastní tvůrčí činnosti, tak brání v rozvoji osobnosti a také vede k pasivitě. Pro uspokojení velké skupiny lidí nemůže být na vysoké úrovni z důvodu pochopitelnosti pro každého. A proto kulturní hodnota

nemůže být vysoká a je spíše průměrná až podprůměrná. Jeden ze závažných problémů masové kultury je náchylnost k manipulaci ze strany médií či toho, kdo tuto kulturu vytváří. Hlavní problém vidím v propagandě. Tedy rozšiřování informací či názorů pro vytvoření konkrétních sociálních názorů. Jako příklad bych uvedl válečnou propagandu Sovětského svazu a Německa za vlády diktátorů. S tímto souvisí časté vytržení slov z kontextu, odvrácení od skutečnosti. Nesmíme zapomenout, že jeden z hlavních důvodů vzniku masové kultury je peněžní zisk.

Použitá literatura:

- JIRÁK, Jan, Barbara Köpplová, *Média a společnost – Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*, vyd. 1, Praha, Portál, 2003, 208 s., ISBN 80-7178-697-7.
- POKORNÁ, Marie, *masová kultura a její úloha v soudobém ideologickém boji*, 1. Vydání, Praha, nakladatelství Socialistické akademie ČSSR, 1985, 35 s.